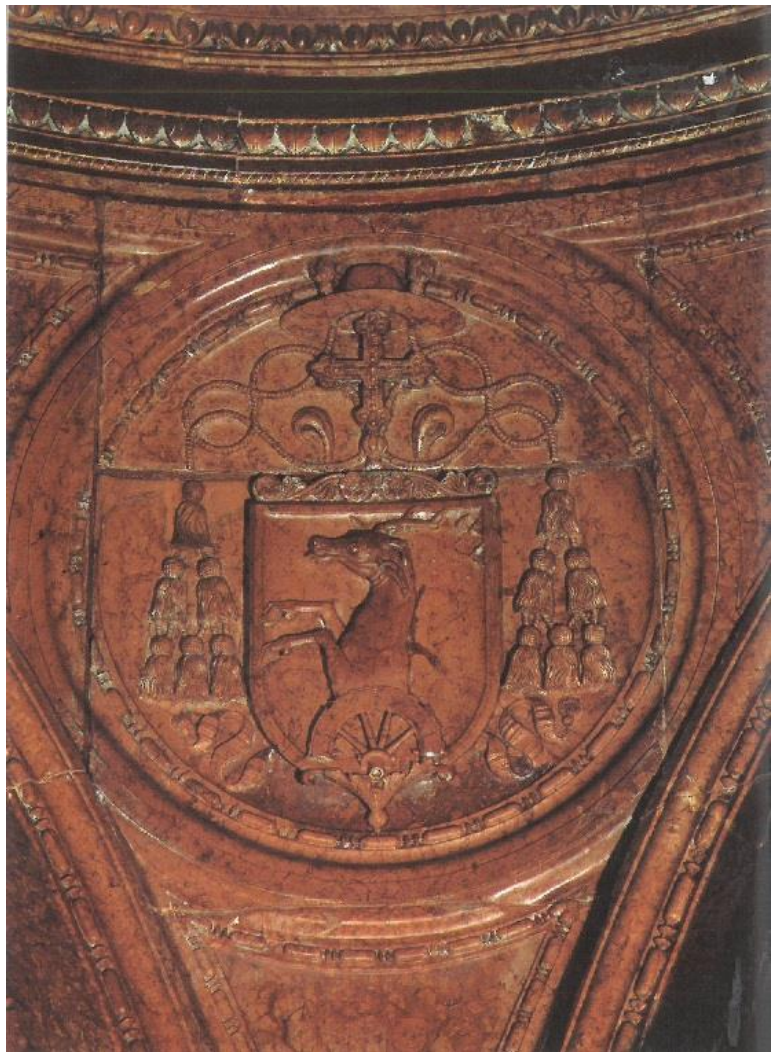

10.B – ÖSSZEFOGLALÁS (Magyarország története 1301–1526)

1.

A képen a Bakócz-kápolna egy részlete látható.

- Milyen nagyobb épület része ez a kápolna?
- Melyik művészeti stílust képviseli a kápolna?
- A címerpajzs melyik két motívuma utal az építető nevére, származására?
- Mi az az egyházi pozíció, amelynek elnyerésére a történelemben a magyar főpapok közül egyedül Bakócz Tamásnak volt reális esélye?
- Filippo Beroaldo 1503-ban Bolognában kiadott és Bakócz Tamásnak dedikált munkájának, a „*Symbola Pythagorae*”-nak ajánlásában úgy ír a bíborosról, mint aki kevés időt fordít alvásra, helyette az éjszakai virrasztás óráit a papság mindennapi zsolozsmájának végzésével és olvasással tölti, lelkét a könyvek táplálékával erősíti, aminél nincs is édesebb. Unokaöccseit itáliai tudósokkal neveltette. Mi a neve annak a korstílusnak (eszmei irányzatnak), amelynek a dicséret szerint Bakócz is híve volt?

2.

A feladat a Hunyadiak korához kapcsolódik. Válaszoljatok a forrásokhoz kapcsolódó kérdésekre!

„Sok okát beszélék, miért kezdtek összeesküvésbe a király legrégibb atyai barátai. Hiszen olyan tekintélyben és hivatalokban volt részük, hogy igazán nem lehetett tőlük ingadozást, árulást várni. Az érsek állítólag számos sérelme miatt lett összeesküvő.” (Antonio Bonfini)

- Ki az első forrásban aláhúzott részekhez köthető személy?
- Mely, 1465-ben újonnan létrehozott intézmény élére került ez a személy?

„Híre jött, hogy Szendrőn nagy török sereg gyülekezik. [...] Mátyás a Délvidék határát nyomban megerősíti, [...] futárokkal figyelmezteti Báthori Istvánt, az erdélyi tartomány helytartóját, meg a temesi főispánt, ama vidék kapitányát. [...] A törökök Kenyérmező nevű faluhoz értek.” (Antonio Bonfini)

- Ki a második forrásban aláhúzott részekhez köthető személy?

„Bár [...] már 1440-ben, csecsemőként megkoronázták, a trónt csak [...] a főúri pártharcok elcsitulásakor, tizenkét éves korában foglalhatta el. [Hunyadi János] halálakor [...] joggal érezte, hogy hatalmas ellenféltől szabadult meg. [...] A két Hunyadi fiút és híveiket Budára rendelte. [...] A halálos ítéletet egyedül Hunyadi Lászlón hajtatta végre.” (Kisfaludy Katalin történész)

- Kiről szól a harmadik forrásrészlet?
- Mi volt a harmadik forrásban említett Hunyadi János legmagasabb elért méltósága? Mikor töltötte be?

3.

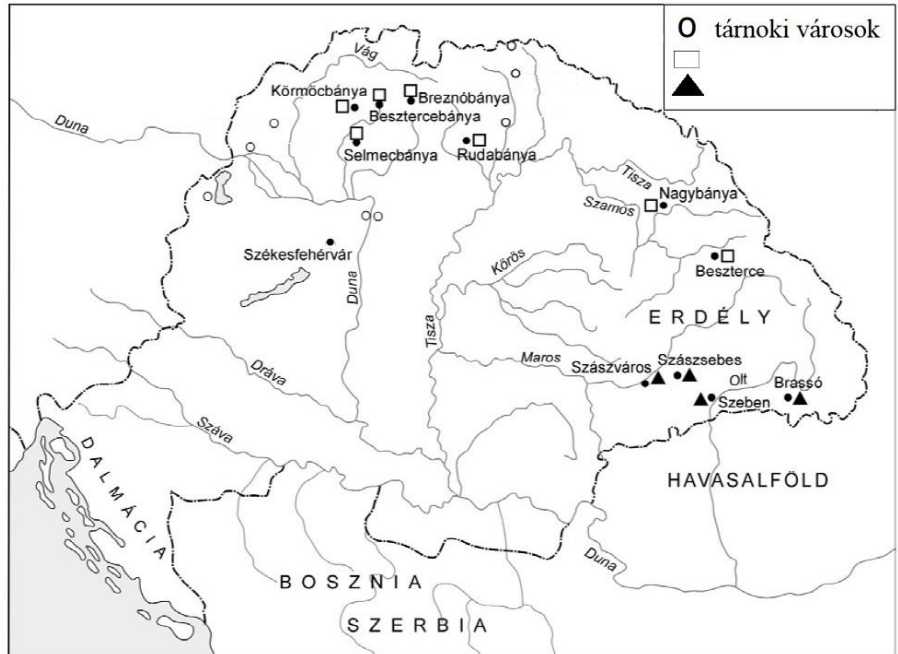
Luxemburgi Zsigmond várospártoló politikát folytatott. 1405-ben Budán a városok és kiváltságolt települések követi-
nek részvételével tartott tanácskozáson megalkotott törvényben szabályozta a polgárság életével, jogállásával és keres-
kedésével kapcsolatos főbb problémákat. Ebből az ún. 1405. évi dekrétumból valók az alábbi idézetek.

1. *Hogy a fonttal, mérleggel, öllel való mérés, a bornak, gabonának kimérése, s általában minden megmérhető és má-
zálható dolognak kimérése és mázsálása minden városban, a mezővárosokban, várakban, s egyáltalán országunk ha-
tárain belül mindenütt Buda városunk mértéke szerint történjék...*

2. *Elrendeltük azonkívül, hogy az idegen kereskedőknek bármely városban posztót levágni és rőfönként eladni, sőt egy-
szerre hat végnél kevesebbet eladni semmikor, még vasárnapokon se legyen szabad, ha ugyan azoknak a kereskedőknek
van hat vagy ennél több darab posztójuk. Hogyha másként mernének cselekedni, minden vég posztót, melyet jelen ren-
delés ellenére eladtak, elidegenítettek vagy elcseréltek, valamint az azokért netalán fizetett pénz is el kell tőlük venni.*

12. *Ezenfelül, ha azoknak a városoknak a polgárai, melyeket újonnan létesítettünk
és amelyeket más városok szabadságai-
val láttunk el, bírják és esküdtjeik ítéle-
tében és határozatában megnyugodni
nem akarnának, megannyian ahhoz a
városhoz, amelynek szabadságaival élnek
vagy tárnokmesterüinkhöz fellebbezhet-
nek.” (Az 1405. évi városi dekrétumok-
ból)*

- Mit jelöl a térképen a □ jel?
- Mit jelöl a térképen a ▲ jel?
- Mi a dekrétum 1. pontjában olvasható királyi intézkedés lényege?
- Mi a dekrétum 2. pontjában olvasható királyi intézkedés lényege?
- Soroljátok fel a tárnoki városokat!

4. A feladat Hunyadi Mátyás uralkodásával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Ha a magyar királyi szék megüresedne, azaz ha Mátyás király nem hagyna maga
után törvényes fiakat vagy unokákat, a császárt vagy a császárnak általa kijelölt fiát,
vagy azt, kit halála után hátrahagy, [...] illeti a főhatalom Magyarországon, s az új
fejedelem a rendek által királlyá koronáztatik. [...] Ha a fent említett magyar
királyságban trónüresedés lesz, [...] [a rendek] tartoznak gondoskodni arról, hogy [...] a császári Felséget vagy fiát, miként az a Magyar Királyság szokása, koronázzák meg.”
(A bécsiúj helyi szerződésből, 1463)

a) Nevezze meg azt a dinasztíát, amelyik örökli a trónt a szerződés értelmében, ha Mátyás
törvényes utód nélkül halna meg!

b) A szerződés szerint az örökséget elnyerő dinasztia mely tagja lehet király
Magyarországon? Karikázza be az egyetlen helyes állítás sorszámát!

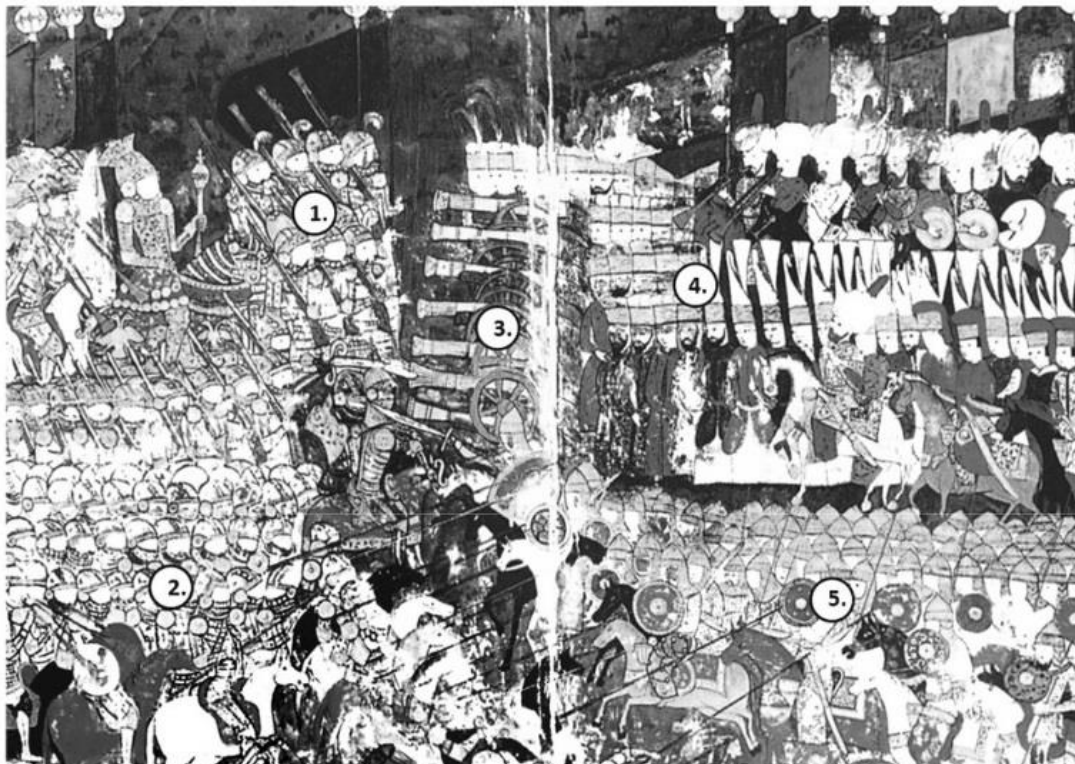
1. A császár által kijelölt bármely személy.
2. Az ország által választott bármely herceg a császár rokonságából.
3. A császár vagy a fia, vagy utóda.

3 pont 2021. május 5.

c) Mi volt a fő oka annak, hogy Mátyás beleegyezett a szerződésben olvasható feltételekbe,
és még váltságdíjat is fizetett?

5. A feladat a mohácsi csatához kapcsolódik.

Keresse meg a képen a felsorolt csapattesteket! Írja a táblázatba a kép részleteinek sorszámához a megfelelő csapattest betűjelét! Egy betűjel kimarad. (Elemenként 1 pont.)

A) szpáhik B) keresztény gyalogság C) magyar tűzérség
D) magyar páncélos lovasság E) török tűzérség F) janicsárok

A kép részleteinek sorszáma	1.	2.	3.	4.	5.
A csapattestek betűjele					

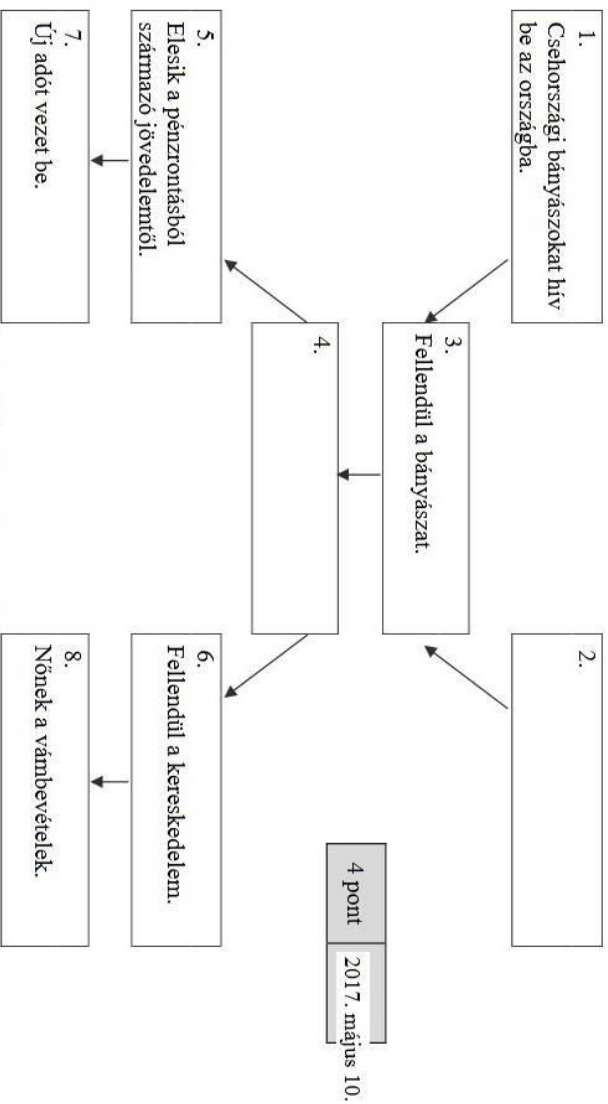
6.

A feladat Hunyadi Mátyás korához kapcsolódik.
Válaszoljatok a forráshoz kapcsolódó kérdésekre!

- Hol áll a képen látható épület?
- Milyen stílusú?
- Milyen stílusú déli kapuja?
- Ki építtette?
- Honnan származott az építésre fordított összeg?
- Melyik égtáj felé néznek a nagy mérműves ablakok?

7. A feladat I. Károly (Róbert) gazdasági reformjaihoz kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat az ábra és ismeretel segítségével!

*I. Károly (Róbert) gazdasági reformjai
(Az ábrában szereplő nyilak ok-okozati összefüggéseket jelölnek.)*

- a) Mely intézkedés hiányzik az ábra 2. számmal jelzett mezőjéből? Írja a választ a pontozott vonalra! (1 pont)
.....
- b) Mely intézkedés hiányzik az ábra 4. számmal jelzett mezőjéből? Írja a választ a pontozott vonalra! (1 pont)
.....
- c) Nevezze meg a 7. számú mezőben szereplő uralkodói bevételt! (1 pont)
.....
- d) Melyik mező szövege utal közvetlenül a „harmincad”-ra? (0,5 pont) A mező sorszáma:
- e) Melyik mező szövege utal a „hospes”-ekre? (0,5 pont) A mező sorszáma:

A MEGOLDÁSOK

1.

esztergomi székesegyház
reneszánsz
kerék (BT apja kerékgyártó volt), bak (családnév)
pápa
humanizmus

2.

Vitéz János
pozsonyi egyetem
Kinizsi Pál
Habsburg V. László (Utószülött László vagy Posztumusz László)
kormányzó (1446–53)

3.

□ – bányaváros
▲ – szász városok
egységes mértékegységrendszer bevezetés
a helyi városi kereskedők védelme
Buda, Pest, Sopron, Pozsony, Nagyszombat, Kassa, Eperjes, Bártfa

4.

3. Hunyadi Mátyás (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

a) Habsburg(ok) / Habsburg-dinasztia

b) 3.

c) Visszakapta a Szent Koronát / koronát. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)

5.

A kép részleteinek sorszáma	1.	2.	3.	4.	5.
A csapattestek betűjele	B	D	E	F	A

6.

Nyírbátor
(késő) gótikus
reneszánsz
Báthori István (erdélyi vajda 1479–1493)
a kenyérmezei csatában szerzett kincsek
kelet

7.

3. I. Károly (Róbert) reformjai (Összesen 4 pont.)

a) A bányabér / urbura egy részét / egyharmadát a földbirtokosok kapták. vagy Megszűnt a kötelező birtokcsere. (Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.) (1 pont)

b) Értékálló pénz / aranypénz / forint bevezetése. (Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.) (A pénzrontás megszüntetése nem fogadható el helyes válaszként.) (1 pont)

c) kapuadó (1 pont)

d) 8. (0,5 pont)

e) 1. (0,5 pont)